

Sumari

Pròleg de Xavier Vila i Puig.....	9
Introducció i propòsit de l'estudi.....	11
Context històric de les xarxes de comunicació a Figaró abans de l'arribada del tren.....	12
Els antecedents a la construcció de la línia de Granollers a Sant Joan de les Abadesses.....	15
La construcció de la línia.....	16
L'arribada del tren a Figaró, 1887.....	20
El baixador antic, 1887.....	23
Les problemàtiques amb el baixador antic.....	26
L'arribada del carter, 1902.....	32
Les primeres passes per aconseguir el nou baixador.....	33
La construcció del nou pont, 1908.....	36
La construcció del nou baixador, 1908.....	38
La inauguració del pont i del nou baixador, 1 de setembre de 1908.....	42
La dècada dels anys 10 i la dinamització del poble.....	45
L'estació durant els anys 20.....	47
L'electrificació de la línia ferroviària, 1928.....	49

La construcció de la línia de desdoblament, 1929.....	51
La guerra civil i la línia fèrria, 1936-1939.....	56
L'estació de Figaró al llarg de la dictadura franquista.....	58
La salutació del "ràpid" de Barcelona-Puigcerdà.....	61
Els canvis dels anys 60.....	62
Les dècades dels anys 80 i 90 i l'estació de Figaró.....	64
L'intent d'enderrocament de l'estació de Figaró, 1991.....	66
L'estació de Figaró a l'actualitat.....	71
Accidents relatius al tram de línia de Figaró.....	74
Relació dels ferroviaris de l'estació de Figaró.....	80
La Festa dels Fanalets.....	84
Conclusions.....	86
Agraïments.....	87
Notes.....	88
Referències bibliogràfiques.....	91

El tren, a finals del segle XIX, significava la modernitat, el progrés, el futur... Figaró, amb Montmany i Vallcàrquera, que en aquella època tenien poc més de mig miler d'habitants, va aconseguir entrar en aquella modernitat quan a l'any 1887 es va aturar per primera vegada una locomotora al baixador de la Foradada. El poble va quedar connectat amb Barcelona, amb la capital de la comarca i amb d'altres pobles propers a través del mitjà de transport més ràpid i avançat d'aquell temps. Avui es fa difícil comprendre la importància d'aquell fet, però és evident que sense el tren, probablement, Figaró avui no seria el que és.

El dia 1 d'octubre de 2013, després de finalitzar la celebració dels actes del Bicentenari del Vot de Poble, en què vàrem poder conèixer amb més profunditat els orígens i la història dels Sants Patrons (de la Festa del Pi no es va trobar documentació, més enllà de la tradició oral dels nostres avantpassats), vaig començar a investigar la tercera de les tradicions que encara avui mantenim al nostre poble: la Festa dels Fanalets, el primer dia de la Festa Major.

Però per a poder conèixer aquests inicis, calia esbrinar l'any en què el tren, o millor dit, el ferrocarril, va arribar per primer cop a Figaró. En aquells primers mesos d'investigació, semblava que seria una tasca fàcil, però el cert és que no va ser així. Com tampoc va ser una empresa senzilla aconseguir que el tren s'aturés al poble a finals del segle XIX.

La primera vegada que el ferrocarril es va parar al baixador de la Foradada fou el dia 1 de desembre de 1887, dotze anys més tard que s'inaugurés la línia fèrria, el 8 de juliol de 1875 i els trens comencessin a parar a les estacions de la Garriga i de Sant Martí de Centelles. Per tant, podem concloure que els primers fanalets del nostre poble tingueren lloc per la Festa Major de 1888.

Figaró havia aconseguit el que semblava una quimera: ja tenia accés al mitjà de transport més ràpid i modern de l'època. Això no només beneficiava els habitants del municipi, que podien desplaçar-se amb més facilitat arreu, sinó també el poble en el seu conjunt, atès que el tren va situar-lo en el mapa, propiciant l'arribada d'estiuejants i turistes que venien a gaudir de la natura.

L'any 1908, gràcies a la implicació i col·laboració del Sr. Francesc d'Assís Ribas i Serra, es va autoritzar la construcció de l'estació al mig del poble, en el lloc on es troba actualment, fent-la propera i accessible a tots els veïns. És important destacar que l'any 1928 es van construir les escales de l'Àngelus, a

instàncies del Sr. Francesc de Paula Gambús Busca, just en la continuació del pont Beamonte. Es diu que el senyor Gambús es feu construir aquestes escales perquè tant el servei com els invitats poguessin accedir directament a casa seva. En qualsevol cas, és evident que aquestes escales es van convertir en un element emblemàtic del nostre poble que veien tots els visitants que baixaven del tren i es dirigien cap al nucli urbà pel carrer del Sr. Francesc d'Assís Ribas.

Malgrat la nova ubicació de l'estació, la Festa dels Fanalets ja s'havia convertit en una tradició per la seva transcendència i solemnitat i per això es van seguir celebrant, fins i tot després que l'any 1922 arribés l'electricitat al nostre poble i fins als nostres dies. I esperem que segueixi durant molts anys més.

Voldria aprofitar aquestes línies per agrair a l'Antonino Segon i Salvatella el seu interès per escriure aquesta història d'una de les festes singulars del nostre poble, i més si tenim en compte que els seus avantpassats també varen deixar empremta a Figaró. Amb ell, ja són set les generacions de la família vinculades al municipi, de les quals n'esmentaré dues.

El primer, el seu quadravi, el Sr. Joaquim Torres i Reixach, que va fer possible que el poble tingués un rellotge de torre que podien veure tots els veïns i que anunciava les hores.

El segon, el seu rebesavi, el Sr. José Preckler Blanco, membre de la Junta del F. C. Barcelona, que va portar el primer equip blaugrana a jugar a Figaró un partit contra una selecció del segon i tercer equip del Barça per la inauguració del camp de futbol. Aquest es va construir, *ad hoc*, per aquest important esdeveniment i tingué lloc el dia 3 de setembre de 1913 durant els actes de la Festa Major. El figaronencs varen poder veure per primera vegada un partit de futbol de primer nivell al seu poble i, a més a més, gràcies a aquest esdeveniment van tenir un camp de futbol per a poder-hi jugar.

Fent meves les paraules de la cultura popular, "si un poble oblida les seves arrels, està perdent la qualitat d'ésser allò que se li suposa que és"... i, en definitiva, "qui perd els orígens perd la identitat". Feu vostra la Festa dels Fanalets, que és patrimoni del nostre poble, perquè pervisqui!

Xavier Vila i Puig